

MINERVA

Țiară literară, beletristică și de distracțiune.

Apare in 1 (13) și 15 (27)
a fie-cărei luni.

Proprietar, editor și redactor responsabil:
George Curteană.

Prețul: pe an 4 fl., pe 1/2 an 2 fl., pe 1/4 1 fl.
Pentru România și străinătate: Pe an 10 fr.
Prețul e a se solvi înainte.

La orăciună.

Liniscea adâncă domnesce
Susu pre ceru, iar pre pământu
Mică și mare 'ntr'ună cuvântu
Cu glasu tainicū preamăresce
Pre celu sântu.

Pacea 'n suflete vieză
La sêracu și la avutu,
Iar unu simțu nepriceputu
La toți inima 'ndrepteză
Spre trecutu.

Satulă arde 'n dulcu lumine;
Lângă vatră înșirați
Stau copii desmerdați,
Ascultându povești de ȃine
Și 'mpêrați.

Și-a lorū tainicū simțire
Le zimbesc ne'ncetatu,
Vine somnulă rêsfițatu
Și 'ntr'o dulce ațipire
I-a furatu.

Iar atunci mama doiôsă
Și cu tatălū celū prea bunū,
Gatā pomulū de crăciunū,
Și la toți daruri frumôsă
In elū punū.

Clopotulū deodatā sună;
Sarū copii spărioși,
Frecându ochii somnuroși:
La bunica toți s'adună
Sficioși.

Iar atunci ca fărmece
Luminările s'aprindū,
Sarū copii zuguindū;
Tata daruri le împarte
Suridëndū.

La ferestri se aude
Cântece cu glasū cerescū;
Este corulū ingerescū,
Care pre Christosū ori unde
Preamărescū.

Cei din casă se închină
Ascultându la imnulū sântū,
Ce purtatū d'altū nopti vântū
Varsă tainicū lumindă
Pre pământū.

Dar deodatā încetéză
Acelū corū misteriosū,
Și-unū copilū cu glasū doiosū,
Ani mulți gazdei ũ uréză
De folosū.

Atunci gazda mulțimesce
La toți daruri împărțindū,
Iară corulū sgriburindū,
La vecinulū se pornesce
Colindândū.

In sfêrșitū iarăși s'aude
Chiote în depărtări,
Sosescū junū colindători,
Și atunci copile blânde
Simtū fiori.

Colindetū întră 'n casă
Pre Părintele mărindū,
Apoi unulū vornicindū,
Iși ia darulū de pre masă
Inroșindū.

Iar prin tainice cuvinte
Se 'ntâlnesce dorū cu dorū,
Și afară pe pridvorū,
Iși spunū multe jurăminte
De amorū.

LEGEA CEA MARE.

Narațiune de Emile Souvestre, trad. Camil B....

Pe timpul primilor regi franceși, când partea cea mai mare a popoarelor, ce le erau supuse, încă nu sciau nimic despre cuvântul lui Dumnezeu, trăia un bătrân cu numele Novaire, care primise divina revelare și își da totă silința să o și înțeleagă. De aceea a și renunțat el în fine la plăcerile păcătoase ale lumii, s'a retras pe un delu singuratic, situat în regiunea unde acum se află Lillebonne și și-a făcut acolo o colibă din glit de pământ, în care trăia el solitar îndeletnicindu-se a-și cultiva și înălța spiritul.

După lungi meditați și rugăciuni se întemplă, ca vîlul naturii omenesci, care ascunde omului lumea nevădută, să se ridice de pre ochii lui Novaire și i permise a străbate cu sufletul în regiunile cerești, fără ca să pîdă din vedere lumea. Elu vedea în același timp minunile creațiunii vădute și nevădute. Privirea lui trecu preste păduri, livezi și păraie, apoi se înălță mai sus și ajunse la regiuni, prin cari străbatu cu înălță vestitorii lui Dumnezeu, pentru ca în urmă să observe intrarea la locuința celui mai înalt, ce era păzită de archangeli. Elu aușia acum murmurul isvîrelor vocea cheruvimilor și hosiana celor mai fericiți la treptele tronului divin. Ângeri îi aduceau de mâncare și-lu instruiau despre cele necunoscute omenilor. Așa i treceau lui țilele în necurmată plăcere cerescă. Dedatŭ deja cu viața spiritelor curate, dorințele lui pămîntesci se sfîșeră una câte una ca stelele, ce dispar înaintea sôrelui ce răsare și mândru de aceea că a întrevădutu pe cel mai înalt și că puterea lui de a înțelege a trecutŭ preste marginea obicnuită, voia să deslege prin ea tôte misterii Domnului. Când aușia șgomotul vieții, care constituia imnul eternu alu creațiunii în onôrea Creatorului, elu repeta adesea:

„Pentru ce nu înțelegu eu ce spunu paserile în cântările lorŭ, vînturile în suflarea lorŭ, insectele în sbîrnăitul lorŭ, valurile în șgomotul lorŭ, ângeri în cântările lorŭ ceresci? În acestea trebuie să fiă cuprinsă legea cea mare, care guvernează lumea.“

Însé tôte silințele lui pentru deslegarea acestei enigme au fostŭ înzadarŭ. Prin această încercare elu a fostŭ cuprinsu numai de brutalitate și mândriă pentru-că desvoltându-se numai inteligența ea sémănă cu arborii din pădure, cari nu-și potŭ întinde rădăcinile fără ca să nu desece totŭ ce se află în giurul lorŭ: *rôua inimii trebuie să fructifice spiritulŭ, dacă voimŭ, ca elu să devină binefăcătorŭ și fecundŭ.*

Când într-una de țile se scoborî elu de pe delulu său vecinicu verde în vale, care pe timpul acela era acoperitŭ de vestmîntul rece alu iernei întelnî o cétă de soldați, cari duceau pe unŭ făcătorŭ de rele la șpanzurătoare. Têranii alergau într-acolo, ca să-lu vedă trecëndu și-și istorisiau cu voce tare crimile lui.

Condamnatulŭ își ridea de vorbele lorŭ și în locu să arete pocăință, părea, că elu să mândresee cu re-lele, pe cari le-a fostŭ comisŭ. Când ajunse în drep-tulŭ eremitului se opri deodată și-i strigă cu o față batjocoritŭ:

„Apropie-te, bărbate evlaviosŭ și dă celui ce să duce la mórte șertareșă păcî.“

Novaire însé să retrase scârbitŭ.

„Dute la mórte, ticălosule! Buzele mele nu vorŭ atinge pe unŭ blăstematŭ de Dumnezeu.“

Criminalulŭ trecu înainte, fără să răspundă ceva și Noire încă de totŭ iritatŭ luă calea spre coliba sa de eremitŭ. Când ajunse la ea elu stătŭ consternatŭ: totulŭ să schimbasesc. Arborii, pe cari prezența ingerilorŭ îi conserva vecinicu verđi, erau desfoiați ca și pădurile din vale. Unde cu câteva césuri mai înainte înfloriau încă rosele sêlbatices, acum strălucia bruma și mușchilulŭ uscatŭ lăsa să se vadă pămîntulŭ ne-fructiferŭ.

Novaire accepta pe trimisulŭ cerescŭ, care i aducea de obicei de mâncare, ca să afle dela elu cauza acestei schimbări dar ângerulŭ nu mai apărŭ. Lumea nevădută iarăși se închise înaintea ochilorŭ sêi și elu recădŭ în miseria și ignoranța omenescă. Acum înțelese elu că Dumnezeu voia să-lu pedepsescă, fără să ghicescă însé greșala, pe care o comise. Dar fără opozițiune să supuse voinței divine, înghienunchiă pe delu și se rugă:

Pentru că te-am ofensatŭ, o Creatorule, ca es-piare trebuie să-mi impunŭ eu însu-mi o pedepsă. Voiu părăsi deci încă astăđi eremitagiulŭ meu și depunŭ votulŭ, că mă voiu duce fără pregetŭ totŭ înainte și nu voiu odihni, decâtŭ numai nôptea, până când prin unŭ sémŭ veditŭ nu mă vei face să înțelegŭ, că sum vrednicŭ iarăși de îndurarea ta.

După ce șise aceste cuvinte Novaire își luă clo-potulŭ sêu de eremitŭ, cartea lui de rugăciuni cu chiotôrele de ferŭ și măciuca lui de cornŭ, să încinse cu o curea de piele, își legă sandale la picioare, mai îndreptă o privire de adio asupra delului și luă apoi calea spre peninsula pustie, care apoi mai târđiu a fostŭ numită „peninsula jesuitică.“

În acéstă țeră, care acum e coperită cu sate, că-tune și holde, nu erau alte poteci, decâtŭ cele făcute de animalele sêlbatices. Cineva trebuie să trecă preste rîuri prin apă, să încungiure bălțile și deabia află aci sau colo o colibă ticălosă, ai cărorŭ proprietari prea

adeseori alungau pe străinul dela pragul lor. Dar Novaire suferi cu plăcere toate ostenețele și lipsele. Ne avându altă țintă decât aceea de a se justifica înaintea lui Dumnezeu, opuse el durerilor resemnarea de sine, greutăților răbdarea și în chipul acesta ajunse până la capătul peninsulei, unde mai târziu avea să se ridice vestita mănăstire Jumieges.

Acolo se estindea pe atunci o pădure mare, în care se ascundeau pirați, cari cu luntrele lor ușore atacau barcele, cari încărcate cu mărfuri scumpe treceau pe râu în sus sau în jos. Într'o seră pe când eremitul mergea cu pași grăbiți, ca să ajungă la marginea pădurei ajunse la unu luminișu, unde patru pirați erau așezați în giurul unui foc de uscături. Indată ce-lu zăriră, săriră în sus, se aruncară asupra lui și-lu țiră până la vatra lor, ca să-lu despoeie. Ei i luară clopotul, cartea, cureua și vestimentul lui și după ce vedură că nu mai are nimic altceva, se consultară, că ore să-lu lase să plece. Celu mai bătrân dintre ei însă, anume Todericu, propuse să-lu țină la ei, ca să le ajute la vėslițu și ceialaltu consimțiră.

Novaire fu deci legatu cu trei lanțuri la picioare, la mâni și la trup și deveni sclavul celor patru bandiți. Elu trebuia să gătească de mâncare, să ascuță armele, să țină luntrea în stare bună și să o conducă, pentru cari lucruri elu nu primia altă simbră, decât băta și înjurături. Todericu cu deosebire se arăta fără milă și întreba neîncetat pe eremitul în batjocură, la ce-i folosea acum puterea Dumnezeului său.

Într'o zi cei patru pirați atacară o barcă, ce venia pe Sena în jos și în care sperau să afle comori bogate. Se întemplă însă, că pe acea barcă se afla o ecată de arcași, cari primiră pe pirați cu o ploaie de săgeți, așa că trei din ei rămaseră morți îndată, iar alu patrulea — Todericu — primi o săgeată în pieptu.

Novaire cârni luntrea spre țermure și îi succese a scăpa la uscatu. Acum era liberu și putea în tota comoditatea să o ia la fugă, dar elu se simți cuprinsu de o compătămire sfântă pentru-că cei ce l-au fostu chinuți atât de multu. De acea elu îngropă pe cei morți și se duse apoi la Todericu. Acesta judecându pe eremitu după propriul său temperamentu sëlbaticu, credea că elu să apropia pentru ca să-și răsbune și îi strigă:

„Omora-mă iute, fără să mă chinuiesci multu.“

Novaire însă i răspuse:

„In locu să am intențiunea de a te omori, dorescu din contră să-ți potă păstră vieța chiar cu prețulu vieței mele.“

La aceste cuvinte piratulu rămase uimitu și mișcatu.

„Acésta nu se mai pôte“, dișe elu, pentru că simțescu deja rēcēla morții în inimă. Dacă însă tu în butulu relelor ce ți-am făcutu totuși îmi voiesți binele, atunci dă-mi puțină apă, ca să-mi potă stēmperă setea.“

Novaire alergă la isvorul din apropiere și aduse apă murindului. După ce acesta bēusē uită la eremitu.

Tu ai fostu bunu față cu celu ce a fostu plinu de răutate cătră tine. Voiesci însă să faci și mai multu și să dai unui criminalu sărutarea de pace?“

„O voiescu“, răspuse Novaire, „și fiă ca ea să te facă fericitu.“

După aceste cuvinte elu să plecă asupra piratulu, care primi sărutarea de pace și apoi muri.

În același momentu o voce din aeru dișe cuvintele:

„Pedepsă ta e terminată, Novaire. Dumnezeu te-a pedepsitu pentru-că tu ai refusat compătămirea unui păcătosu, te dăruiește pentru că ai iertatu pe unu criminalu. Tote acele comori, pe cari le-ai fostu pierdutū prin inima ta înpietrită, le-ai recăștigatu acum prin îndurarea ta. Ridică-ți deci ochii și ascultă, pentru-că acum vei înțelege, ce dicu vocile pământului și ale ceriului.“

Eremitulu, care rămăsese estasiatu la auđulu acestoru cuvinte ridică acum capulu. Elu vedu atunci pomii desfoiați de geru îmbrăcați iarăși în podoba frunzeloru, părăiele înghețate curgeau iarăși cu murmură linu, paserile cântau iarăși în tufișulu înflorit de liliacu alb și susu în ceru vedea elu pe ângerii coborindū și suindu-se pe scara lui Iacobu, pe Cheruvimi umblându pe nori și pe archangelii învîrtindū săbiile de focu, pe când sfinții cântau imnuri cerescu.

Și toate acestea tonuri formau unu coru din care se auđiau cuvintele:

„Iubiți-vē între voi!“

Atunci Novaire își plecă capulu în iarbă și esclamă:

„Mulțămită și haru ție Dōmne! Numai astădu am înțelesu legea cea mare.“

Cugetări.

de R. G.

Iubirea unui amicū înțeleptu este o binecuvântare sublimă pentru inima noastră, iar stima lui sigilulū probității noastre.

—x—

Nu lăsă pe nimeni să-ți promită ce ști că nu pôte împlini. Ce-ți folosea, când tu l-ai nevoitu a rumpe promisiunea?

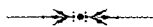
—x—

A „uită“ și a „ertă“, este răsbunarea ómenilorū mari.

Leontina.

Dodona.

Novelă anteistorică de C. Szathmáry.

(Urmare și fine).

— Mai întâiu te întrebă iubite, ai încredere în mine?

— Am — respunse atletul — dar ași voi să știu... Da dacă vei greși în calculul tău și te voi pierde fără ca să mă mai potă ajuta.

— Mai multă nu-ți spun nimic — contrariu Dodona, — despre reușită te asigură. Cunoști pe acelă Mumu amărât și cred că ești convins și despre iubirea mea, pentru care ți-am dat atâtea probe.

Privirea ei fermecătoare apoi scrutările și îmbrăcișările ei alungară din inima lui Roro și cea din urmă dubietate.

— Numai la o împrejurare îți atrag atențiunea — adăugă Dodona, când plecară către casă îmbrățișată la zarea lunii reserinde, — și aceea e, ca la ospeliului nunții să mâncați din toate bucatele, ce ve voră plăce, dar din băutura, ce o voi purtă în jurul meselor în corțe să nu înghițiți nici un picură, deoarece aceea va fi destinată numai pentru ospeli.

— Acum încep a te pricepe, — dișe Roro încredințat.

— De altminte însă, — mai dișe ea — ori ce a-și face, ce ți-ar pute pune sângele în febre: rămâni liniscit până când îți voi face semn, că a sosit timpul faptei.

Roro își dete cuvântul, că se va supune întră toate voinței amantei sale și liniscit amândoi ajunseră iarăși la pesceră.

În ziua defiptă pentru nuntă sosi trupa lui Mumu constătătoare din bărbați cei mai aleși, cari toți erau cu arme strălucitoare de aramă; în giurul talielor, brațelor și picidorelor loră aveau brăie de bronz.

Erau aceștia nescce omeni din ună veacă mai nou, cu multă mai civilizați și mai isteți decât locuitorii pescerei. Ei locuiau în nescce căsuțe clădite pe pociumbi în mlaștinele unui lac departe abea de câte-va pușcătură de săgetă; se pricepeau în pescuit și topirea metalelor iar femeile loră erau deprinse a țese și ceva materii dure. Locuitorii pescerei însă, ună neamă de omeni espuși la mai multe necasuri, erau mai curăgioși și mai oțeliți; mijlocele mai comode ale timpului mai nou pe densus încă nu-i desbrăcaseră de caracteristica loră originală. Cu ună cuvânt de o parte era mintea, de alta puterea brută.

Mumu și omenii săi nu aduseră cu sine femei și copii; pe aceștia i lăsau totdeuna acasă la locuințele loră bine asecurate în contra atacurilor omenilor sau

animalelor, în cari locuințe se puteau retrage pe nescce scări ce le aveau la îndemână.

Trupa îmbrăcată frumos și în relațiune cu veacul, în care trăiau, putem dișe strălucit, ajungându înaintea pescerei să postă în rândul frumos și apoi în fața locuitorilor pescerei, cari asemenea ordinați defilară așa numitulă *jocă ală amicitiei*, pre care aceștia îl respunseră prin ună jocă totă de asemenea natură. După acēsta Mumu pășind înaintea lui Susu, îi dete acestuia de prezentă ună clondiră de aramă purtată de doi omeni de ai săi. În acestă vasă provădită cu coperișă se afla lucrul celă mai scump pentru acele timpuri: *foculă* atătă de multă dorită de Susu și de omenii săi. Apoi scōse altă prezentă, care consta din ună lanță mare din belciugi de bronză și de aură și-lu ținea în ambe mânilă gata de a-lu predă miresei.

Astfelă se începea cultulă nunților patriarchale. Susu mai adă odată cu amabilitate bucele negre ca corbulă ale fetei sale, apoi prindēndu-o de mâna drēptă o împinse în brațele mirelui. În timpul ce Mumu își îmbrățișă mireșa și îi acătă la grumați frumosulă prezentă din grupa locuitorilor pescerei să audă ună urletă sēlbatică. Toți se îndreptară spre Roro, căci dela elă provenise acelă urletă, dar elă în minutulă următoră sta cu buzele înceștate și cu ună indiferențismă prefăcută ca o statuă de metală fără viēță.

După acea Mumu lăsându-și mireșa începă a învēță pre locuitorii cavernei, cum se face foc, cea-ce aceia ascultau cu bucuriă și strigări fanatice.

Nu preste multă fălăiau 8—10 roguri uriașe. Susu cu orecare mândriă aduse înainte vasele uriașe făcute de densusulă, cari deși nu fuseseră pregătite în stilă clasică ori renaissanceană: totuși erau destulă de bune, pentru a se pută ferbe și frige în ele bucatele pentru ospeli.

Până ce se petrecură aceste eroii ambeloră trupe făceau eserciți de arme, cari ară fi produsă admirațiune chiar și în timpulă nostru.

Selbatici locuitorii ai pescerei cu arculă loră pușeau cu ușurătate paserea în sbor; iar securea de pētră grea și diformă erau în stare a o aruncă la o distanță de 20—30 de pași cu atăta putere, încătă tăișulă aceleia să se implānte în trupina arborilor. De aici ne putem esplica, cum vechii locuitorii ai pământului erau în stare a se luptă cu bouri și urși și cum își puteau căscigă hrana prin prinderea și uciderea animalelor.

Când omenii lui Susu își terminară produțiunile loră veniră la rândul luptătorii lui Mumu. Produțiunile acestora însă puseră pre locuitorii pescerei în nimire și îi umplură de griji. Aceștia cu săgețile loră ușore de bronză pușeau cu o îndemănare neîntrecută, iar când se aședară doi cu doi, ca cu săbiile loră

lungi și cu două tășuri se dueleze: sërmanii locuitorii ai cavernei priviră la dênșii cu rîșine și cu ôre-care invidiă. Ômenii lui Mumu nu numai sciau lovi, tăia și străpunge, ci cu încolăciturile de sêmă de pre vestmântul lor de piele sciau să și prindă greutatea loviturilor și a străpungerilor. Lor li se părea delul o jucăreia și cu zimbetul pre buze prindea unul altuia loviturile și străpungerile, cari lunecau pre încolăciturile lor de aramă.

— Spereză, — dișe Susu cătră ginerele său, ce sta lângă dênșul, — că dacă ne-ai dăruițu focul ne vei face cunoscut și secretul topirei metalelor, ca să putem fabrică și noi arme.

— De bună samă, — rêsponse tinêrul căpitanu — îndată ce ve veți fi hotărîtu a părăsi cavernele vôtrec și ve ve-ți învoi a locui cu noi împreună colo la tîrmurii lacurilor cu apă dulce. Spre semn de asigurare din partea mea primesce acêta sabiă — spre aducere aminte de ziua de ađi.

Și îi întinse lui Susu o sabiă frumôsă de bronz, pre care acesta o primi cu ochii lucitori de bucuriă; o mânuî de mai multe-ori prin aer, apoi o acăță la brăul său de pele.

— Mai lipsese ceva din armătura noastră, — dișe Mumu — un fel de coifu ascuțitu pre cap, dar îndată ce vom pute câșcigă metalu trebuincios, vom fabrică și de acelea și atunci nu ne mai pôte strică nimic arma dușmanului.

Intr'acea muierile cavernei sub conducerea Dodonei eșiră din pesceră și încărură bucățile de carne pe petri mari late aședându lângă mesele improvizate ulciore pline cu apă. Nuntași se aședară numai decătu la masă.

Femeile aveau numai să servescă prândul, locu la masă însă nu aveau. Ele aveau să se ôspete numai din remășițele dela mėsă. Mai adese constau aceste remășițe din ôsăle remase de bărbați, pre cari ele cu ajutorul nectoru securicii de pētră le bucățeleau și le sugeau mēduva. Dar la acestu ospētu femeile fură lipsite și de aceste bucate, căci ômenii lui Mumu scôseră de după cingători dălti miei de tēcă și și ôsăle cele mai tari le despicară cu o ușurătate de necređut.

Urbanitatea dela mėsă stete în a aruncă cu ôsele golite unti în alți.

La mėsă și Dodona aduse un daru — ceva prafu alb cu care preseră mănecările bărbaților. Acelu prafu n'a fostu altceva decătu sare, pre care Dodona o câșcigase pôte din ôre-ce stratu de pământu din caverna lor și alu căreia gustu ômenii lui Mumu încă nu-lu cunosuseră până aici, înlocuind acêta aromă cu cenușă. Ôspeții nu puteau prețui în de ajunsu acestu daru și în mulțămirea lor se întreceau a laudă

gustul cãrnurilor, ca cari până acum încă nu măn-caseră.

Dodona împărția sarea cu imbelșugare; dar în urmarea acesteia îi cuprinse pe ôspeți o sete neastem-peraveră și abia apucară să pôtă goli ulciorele cu apă adusă de Dodona.

Numai tinêrul căpitanu Mumu fu mai precautu atățu în gustarea sărei cătu și a beuterei.

Nu multu după gustarea beuterei se desvoltară în giurul meselor ômenilor lui Mumu scene curiöse. Mai ântēiu li-se mestecară limbile, apoi începură doi cu doi la jocu ori la trântă, înzădaru îi provocă tinê-rul căpitanu la ordine; ei nu încetară până ce oste-niți cu totul căđură la pământu și mirându-se unul de altu cu totul osteniți și cuprinși de somn miș-cau din capete.

Beutura ce li-o dete Dodona își făcū efectul ei funestū.

Intr'acea tinêrul căpitanu Mumu sări dela locul său și strigă luptacilor săi să rêsplătescă rușinea, ce li-se făcū; dar aceștia zîmbiau și mișcau din cap; nici unlu nu-și putea mișcă din locu nici mână, nici picior; beutura ametițore le paralisase tôte puterile.

Acum Dodona dete amantului ei semn de luptă și în momentu urmatoru fiă-care locuitoru alu cavernei sări în picioare și pe ôspele și desemnatu îl aș-ternu la pământu cu o lovitură a sēcurei sale înfri-coșate.

Susu elătină din capu desaprobatoru, dar vedēndu și cuprindēndu situațiunea se sculă și dênșul și de odată împreună cu Roro puse mâna pe tinêrul Mumu ce sta lângă dênșul.

Roro păși înainte lui Mumu și arătându spre ômenii omorîți ai aceluia astfel îi grăi:

— Acea, ce s'a întēplatū aici nu e lucrul nostru, ci alu Dodonei — miresei tale, — care mē iubese pe mine și nu pre tine. Nu m'ar costă multu, ca cu soții mei să-ți pregătescū și ție o asemenea sôrte; dar nu o făcū ci în locul acelu lucru te în-vitū la luptă onorabilă. Iacă stau înainte-ți nearmatū: desbracă și tu armele și hai la trântă și care va în-vinge, a aceluia să fiă Dodona.

Sërmanul și debilul Mumu îngălbini în fața invitărei uriașului Roro, dar n'avu încătrău; fu silitu a primi duelul pentru dênșul atățu de nefericitu.

Ômenii pescerei steteau în giurul locului de luptă. Despre succesul aceleia nu se îndoiau. Ochii tuturor erau ațintiți asupra celor doi luptători.

Mumu se apăra cătu putu dar în urmă trebui să incline sub puterea brațelor uriașe alui Roro, cari ca un șerpe uriașu i cuprinseră și-i strinseră mij-

locul totu mai tare până când peptul și còstele i-se turtiră, ochii îi eșiră și inima încetă de a mai bate.

Când Roro îl lăsă din brațe cădù la pământu fără vieță ca și unù idolu de lutu sfărmatu în bucăți.

Unu sberiatu înfricoșatu eși de pe buzele eroiloru cavernei: Dodona alergă la iubitulu sêu mire și se aruncă în brațele lui.

Pre morți îi desbrăcară de arme: armele lui Mumu le luă Roro; ei priviau cu îndestulare spre dușmanii lorù morți și când luna se rădică de după orizontu aprinseră din nou focurile din spuză și pe ôspeșii omorîți îi mâncară de cină.

Nu vè mirați de acêsta: căci este constatatu, că anticii *Cainiți* nu numai omorîau, ei și mâncau pe *Aveliți*. Dar ôre nu se mîncă și ađi omù pe omù și nășiunile mari nu pregătescù ele și astăđi grôpa una alteia?

O! mai scii?...

Te-am vèđutù întâiași dată
O! mai scii când te-am vèđutù,
Și pre buza-ți înfocată
Am pusù tainiculu sèrutù?

Susù pre cerurì erau stele
Lângă noi unù linù isvorù,
Iar în crângù pe râmurele
Cântau mierlele cu dorù.

A ta voce-armonioasă
Cu a mierlei sè 'ntrecea,
Iar pre fața ta frumôsă
Fericirca sè vedea.

Și când mâna-mi tremurândă
Pèrulù teu l'a neteđitù,
O, mai scii copilă blândă
Cu ce farmecù mi-ai zimbìtù?

Tu-mi mi-ai đisù atunci iubite!
Eu și-am đisù iubita mea!
O, ce dulce, ce dulce cuvinte,
Când sè đicù, le-oiu mai putè?

T. Simtionă.

Primulù Quadrilù.

Poesie în prosă.

I.

Îți mai aduci aminte de a acea sèră întunecôsă și rece, în care pentru prima ôră ne-amù întâlnitù?

Atunci, privindu-te mima începuse a-mi despiciă peptul prin bătăile ei, iar ochii fără voia mea au re-masă cèsuri întregi nemișcați, privindu-te și admirându-ți buelele de pèră, cari cădeau cadentate pe umeri la vale, admirându-ți surisulù ingerescù, care lăsă sè se vadă nisce dinți albi ca fildeșulù.

Era ceva poeticù în ființa ta, era ceva ce nu se găsește la tôte ființele și acelu ceva, deși nu are nume totuși fù atâtù de puternicù, încatu îmi fascină tôte simțirile.

*

Afară ploua, iar unù vèntù năprasnicù arunca stroprul de plôie în ferestri; eu însè nici nu simțiam tempestatea de afară, pentru-că în inima mea era unù focù neexplicabilù care me înadușa; privirile tale me ardeau mai tare decâtù rađele sòrele în đilele de vèră și în mintea mea, în gândulù meu, se petreceau multimi de lucruri fără șirù și rostù. Într'ô asemenea agitația pôte ôre cine-va sè se mai gândescă la cele ce sè întâmplă în natură? Nu! În gândulù meu se petreceau lucruri mari, tocmă în contrastù cu cele ce sè petreceau în natură.

*

Se đice, că suntù unele momente sublime în vieța omenescă. Dacă e adevèratù, atunci mărturisescù, că în vieța mea nu am avutù momente mai sublime și nici nu credù a mai avè vr'odată. Da, erau sublime acele momente, deóre-ce pentru întâiași dată simții în inima mea unù linù fiorù, pentru întâiași dată se furișă în mine acea scântee feerică, care me transportă în nescie regiuni necunoscute și nestrăbătute decâtù de idealisti. O! câtù a-și da, dacă a-și mai putè baram odată simți acele transporturi dulci, dacă a-și mai putè străbate încă pentru unù minutù acele câmpii, fără hotarà, ale idealității.

*

Îți mai aduci aminte cu câtă gingășie mi-ai promisù atunci primulù quadrilù, cu ocaziunea unei petreceri la care aveamù a ne întâlni pentru a două ôră? Vocea cu care îmi vorbeai, resuna ca unù cântecù dulce în inima mea, iar capulù meu era amețitù deóre-ce nu putea suportă atâtà fericire.

Primulù quadrilù, primulù quadrilù, iată cuvintele ce au rêmasă săpate în inima mea la despărțirea nòstră din acea sèră plòisă. Aveam sè te mai vèdù odată... aveam sè dansezù alătura cu tine primulù quadrilù...

II.

Îți mai aduci aminte, că după o așteptare plină de neliniște și doră ne întâlnirăm iară la acea sârbare imponentă a unirei unor două inimi?

Precând îți duceam dorul, îmi formasem lungi discursuri ce aveam să ți le spun la a noastră revelare... dar nu fui în stare, căci ascultându timbrul dulce și melodios al vocii tale, acele discursuri îmi periră din minte, și d'abia putui a-ți strânge cu căldură mâna albă și môle ca pufulu.

În ochii tei cetii atunci istoria unei vieți întregi plină de nevinovăție, dar nu putui ceti nimic ce ar fi putut să oprască bătăile inimei mele. Aveai dreptate să fi așa, deore-ce nici nu te vei fi eugetat, că eu, care eram atât de confuz în fața ta, mi-a-și permite a te privi cu ochii inimei.

*

A sosită în sfârșită momentul în care aveam să dansăm împreună primulă cuadrilă, și cu grația-ți înăscută dela natură, cuprinseși brațul ce ți-lu oferii zimbindu-mi cu surisu-ți îmbătătoru. Dar spune-mi în acele momente nu ai simțită tremurătura brațului meu, nu ai auzit bătăile înflăcărâte ale inimei mele, și pre fața mea nu ai cetit nimica ce ar fi putut să trădeze cele ce se petrecu în internul meu? O nu! căci dacă ai fi știut de toate acestea inima ta blândă și bună nu cred că ar fi rămasă atât de indiferentă.

Musica începă a întonă prima figură din cuadrilă și acordurile ei parecă îmi ușură întru câtă-va sarcina ce purtam la inimă.

*

Așa a trecut momentul acela mult dorit. Au trecut orele ca minutele și d'abea la despărțire me desceptai din visul meu plăcut. Ideile atunci îmi veneau cu neîntrerupere în minte, discursurile ce-mi propusesem să ți le spună îmi reveniră iarăși în memoriă, dar era prea târziu, căci tu erai departe de mine iar în ochii mei nu mai era decât umbra ta iubită, acea umbră căreia necontenit me închină ca unei icone miraculoșe.

Într'o asemenea neliniște ajunsei acasă!! Voiam se me culcu ca somnul binetăcătoru să-mi scotă din minte acele gânduri chinuitoșe, dar înzadară... somnul nu voia să-mi facă acestă mare bine!! Luai o carte să cetescă... nici nu me uitai în încurcăla pre ce felă de carte pusei mâna, dar o deschisei și titula îmi isbi ochii, căci cetii *Suferințele junelui Werter*, o atunci în minte îmi reveni o mulțime de scene cari să potriveau cu starea mea, iară pre buzele mele fără voiă să iviră cuvintele: *o iubescă, da o iubescă!*

*

O iubescă! iată două cuvinte, cari pentru prima oră s'au ivit pe buzele mele.

Dar ore tu copilă dulce, tu idolul adorațiunei mele, te mai eugeti vro'dată la primulă nostru cuadrilă? mai regăseși printre suvenirile tale umbra aceluia, a cărui inimă o ai rănită cu dulceta zimbetului teu?

O câtă de fericit ai fi, când și tu te-ai eugetă din când în când la primulă nostru cuadrilă precum eu vecinică voi eugetă.

T. Simtionă.

Literatură poporală.

COLINDA FETEI.

*Acesta-i fica gazdei
Cu ochi mici de porumbei.
Ați în dori că s'a sculată,
Obrazulă și l'a spălată,
Perulă și l'a peptenată
Și 'n cosite l'a legată,
Cosite din șese vițe,
Printre vițe romonițe,
Printre ele
Cărăjele.
Și-apoi cofa și apucă
La fântână alevă,
Apă 'n cofă când și-a scosă
Și 'napoi când s'a întorsă
Se 'ntelni cu ună Ajună,
Cună ajună d-alui Crăciună
Elă cofa i o luă,
Ea din gură cuvintă:
— Nu luă Ajună cofa,
Că eu greu te-oi blăstêmă,
De ca cofa te-i uscă,
Iar de aici dacă-a scăpată
Mai departe a plecată —
Să 'ntelni c'ună altă Ajună.
Cună Ajună d-alui Crăciună.
Elă de brânci o apucă
Și inelulă i-lă luă,
Inelulă nu mi-lă luă
Camară te-oi afurisi
Ca și elă vei rugini.
Iar de-aici dacă-a scăpată
Mai departe a plecată
Cu pași iuți și sprintenei
Până în casă la ei,
Unde noi o 'ntelnimă
Și multă bine îi poftimă.
Bagă fică brâncea 'n lada,
Ca și lumea să te vadă
Și o bagă până 'n cotă
Și ne scote câte-ună zlotă,
Să ne potcovimă cari
Să putemă fugi cu ei.
Totă în sântă domineci
Pe la sântă biserică.*

Auțită în Chiuag com. Bihoră 1891.

Antoniu Papp.

Diverse.

Sciri literari.

Date pentru istoria bisericească. Cetim în „Familia“, că d-lă dr. Cornoiu, directorul serviciului culteloră din ministerulă instrucțiunii publice ală României, a trimisă la preste șapte mii de biserică din țără ună chestionară cu vr'o trei-spre-dece întrebări privitoare la datele istorice și archeologice, la personală, la salarii, la mijlocele de întreținere ale fie-cărei biserică, etc. Răspunsurile la aceste chestionare au începută să vie: ele suntă foarte interesante. Veđt de pildă reproduce inscripții după frontone, unele foarte vechi. D-lă dr. Cornoiu va tipări cam în vr'o 15,000 de pagini toate răspunsurile primite nu numai dela preoți ortodoxi, catolici, dar și dela rabinii israeliți, dela inamii turci, dela clericii armeni și dela păstorii protestanți.

Reviste nouă. Cu 1 Ianuarie st. v. 1893 va apăre în Cernăuți de două ori pe lună o fôie pentru trebuințele poporului dela țără sub numirea de „Deceptarea.“ În Sibiiu în editura institutului tipografic va apăre o revistă poporală intitulată „Fôia poporului“ care va fi redactată de cătră publicistul și redactorul „Tribunei“ d-lă I. Rusu Șirianulă. — „Rendunica“ se va numi o revistă literară științifică, care va apăre la anulă nou în Iași odată pe lună, sub direcțiunea d-șorei Elena D. O. Sevastos. În comitetulă de redacțiune voră luă parte toate scriitôrele române mai cunoscute și anume dômnele Mathilda Poni, Cornelia Emiliană, Elena Densușiană, Elena Voronca, Sofia Stefanovică, Aspasia Culiănă, Virginia Gruber născ. Micle, Smaranda Gârbea, Lucreția Suciu, Cornelia Sevastos născ. Emiliană, Adela Proca, Constanța Sevastos născ. Vulpescu și domnișôrele Stanca Fulgeră, Isabela Andreiu și Ada Culiănă.

Societatea „România Jună“ din Viena a publicată raportulă sêu anuală preste ală XXII-lea anulă administrativă dela 1 Octomvre 1892. Din acestă raportă se vede, că societatea a avută 26 membri fondatori, 85 onorari, 53 emeriti, 33 ordinari și 2 extraordinari. În ședințele sale s'au cetit 8 lucrări. Biblioteca are 1016 opuri în 808 volume. Averele societății în obligațiuni 8290 fl. 40 cr. în bani gata 1955 fl. 71 cr., fondulă de rezervă 500 fl. Conducerea societății: a) Comitetulă: Drd. med. L. Popovică, președinte; cand. jur. E. Tarangulă, vicepreședinte; stud. jur. D. Seleschi, secretarū I.; stud. jur. Em. Prodanciu, secretarū II.; stud. med. Eud. Prodanciu, casieră semes. I.; stud. med. N. Comșa, casieră semes. II.; stud. med. Octaviană Florea, controloră; stud. stud. med. A. Fodor, bibliotecară, stud. art. V. Mironovică, economă; b) Comisia literară: Dr. med. L. Popovică, cand. jur. E. Tarangulă, stud. fil. O. Orghidan,

stud. med. I. Capsa, cand. prof. M. Teliman; c) Comisia revêditôre: Drd. med. V. Colțeriu, stud. med. T. Lupu, stud. med. A. Borza. Dintre membri societății au moritū Dr. Ioană Vancea de Butésa, membru fondator, apoi Ioană Popescu și George Sionă membri onorari. La această societate se află de vândare în beneficiulă ei: „Almanachul“ II. ală României June, 70 cr.; „Fleurs roumaines“ (polca française) de Ed. Strauss, 50 cr.; „Cameli“ (vals) de Porumbescu, 50 cr.; „Visuri“ (vals) de T. cav. de Flondor, 50 cr.; „Dina Dunării“ (polka maz.) de Porumbescu, 30 cr.; „Pasiuni“ (vals) de Papanicolă, 50 cr.; Les Gracieuses“ (polka maz.) de J. Papanicolă 50 cr.

Apelă. Ună învățatoră bună trebuie se fie totdeuna în curentă cu toți pașii, ce se facă pe toate terenele publicistice, însă lipsele de totă felială nu-i concedu a ajunge în posesiunea isvôreloră recerute.

Ca și în trecută așa și acum în ajunulă anului nou, rugămă cu totă stima pre on. publică, se binevoiască a ajută neînsemnata noastră bibliotecă prin donarea de cărți pre sama aceleia rogându-i ca prea on. donatori se binevoiască a trimite opurile ce dorescū a donă la adresa subscrisulni presidii.

Clușiu (Szénatér-utca nr. 5) în 3 Dec. 1892.

Dela presidiiulă reuniunei învățatoriloră gr. c. din comitatulă Cojocnei.

Președintele:

Iacobă Murășană.
inv. gr. cat. în Clușiu.

Găcitură de numeră.

de Elisa Iosani.

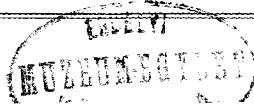
1	1	3	3	3	4
4	4	4	5	5	5
6	6	7	7	7	7
7	8	8	9	9	9
9	9	9	9	9	9
9	9	9	9	9	9

Cifrele din figură se se așede așa, ca numărulă loră atâtă dela stânga spre drépta câtă și de susă în josă se dee suma de 40. — Timpū de deslegare până la 15 Februarie. Intre găcitori se va sorți o carte.

Sumariulă fôiei se va espedă cu numărulă primă ală anulă venitoră.

Restanțierii suntă rugați încă odată a ne respunde prețulă abonamentului.

Iubițiloră nostri cetitori le dorimă sêrbători fericite.

Handwritten signature or mark.